

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ความเชื่อในการปฏิบัติพิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย

ชื่อผู้วิจัย : นายมนตรี ทองสัมฤทธิ์

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาชีวิตและความตาย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโนโท, ผศ.ดร.

พธ.บ. (การสอบสังคม), พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), M.A.(Psy.), Ph.D.(Psy.)

: ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ M.A.(Phi.) MA (App.Psy.), Ph.D.(Psy.)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องความเชื่อในการปฏิบัติพิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษารูปแบบพิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย ๒) ศึกษาความเชื่อและความหมายเชิงพุทธจิตวิทยาที่ปรากฏ ในการปฏิบัติพิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย ๓) เพื่อเสนอทางออกในการประยุกต์หลักจิตวิทยาเชิงพุทธ ต่อความเชื่อในการปฏิบัติพิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญ พระภิกษุ พระเกจิอาจารย์ โหราพราหมณ์ หมอครู ราชครู ปราชญ์ชาวบ้านทางด้านพิธีกรรม ครูผู้ประกอบพิธีกรรม

ผลการวิจัยพบว่า

พิธีกรรมไหว้ครุภาคกลางของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความกตัญญูตเวทีของศิษย์ ที่มีต่อคุณธรรมของครูในปัจจุบัน และในอดีต โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบรมครูที่สำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย โดยพิธีไหว้ครุประกอบด้วย พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และพิธีกรรมที่ได้อิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ -ฮินดู อุปกรณ์ประกอบด้วย เครื่องบูชาตามหลักพุทธศาสนา และเครื่องเช่นสังเวตามระเบียบปฏิบัติในศาสนาพราหมณ์ -ฮินดู และตามประเพณีไทย โดยหลักปฏิบัติประกอบด้วยหลักปฏิบัติทางกาย ทางสังคม ทางจิตใจ และปัญญา ซึ่งมีพื้นฐานตามขั้นตอนไตรสิกขาอันเป็นกระบวนการตามอริยมรรคมีองค์ ๘

หลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ๑) หลักธรรมทั่วไปที่แสดงถึงกระบวนการในการพัฒนา คือสิกขา ๓ ภาวนา ๔ และมรรคมีองค์ ๘ ๒) หลักที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมของครู คือ พรหมวิหาร ๔ สังคหะวัตถุ ๔ ถีลาครูหรือเทศนาวิธี ๔ สัปปริสธรรม ๗ และกัลยาณมิตร

ธรรม ๗ รวมทั้ง ๓) คุณธรรมฝ่ายศิษย์ คือคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ หลักทิศ ๖ อิทธิบาท ๔ สัมมปทาน ๔ อนุรักษสัมปทาน ๔ และปัญญาวัตรธรรม ๔

บทผลสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า

ปราชญ์ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างระบุวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน คือเพื่อการแสดงการบูชาพระคุณครู และการเพิ่มพูนบารมีของครู โดยมีขั้นตอนผสมผสานระหว่างขั้นตอนตามไตรสิกขาในพุทธศาสนา และพิธีกรรมในศาสนาพราหมณ์ อุปกรณ์ที่ใช้มีการผสมผสานระหว่างอุปกรณ์ตามแบบพิธีกรรมพุทธ พราหมณ์-ฮินดู รวมทั้งพิธีกรรมตามประเพณีไทย ระเบียบวิธีปฏิบัติสอดคล้องกับ วิธีการดำเนินชีวิตตาม ไตรสิกขา โดยหลักธรรมมีทั้งส่วนหลักธรรมเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนา คุณธรรมของครู และ คุณธรรมของศิษย์

Thesis : The Beliefs In The Teacher Salutation Ceremony
In The Central Part of Thailand

Researcher : Mr. Montree Thongsamrit

Degree : Master of Arts (Life and Death Studies)

Thesis Supervisory committee

- : Phra Eakapatara Abpichanto, Asst.Prof.
- : B.A. (Eng.), M.A. (Psy.) Ph.D. (Psy.)
- : Dr. Chayasit Thongbrisut . M.A.(Phi.) MA(App.Psy.), Ph.D. (Psy.)

Date of Graduation March 31, 2015

Abstract

The research titled as “The Beliefs In The Teacher Salutation Ceremony In The Central Part of Thailand” in a qualitative research : IT consisted of three objectives such as,1) to study the form The Teacher Salutation Ceremony in middle section of Thailand, 2) to study attitude and meaning concerning Buddhist Psychology in The Teacher Salutation Ceremony and 3) to analysis problems and develop teacher worship activities in middle section of Thailand. Research intrucmemt is a deep interviews questionnaire. Sample consisted of Buddhist monk, teacher, Brahmin Guru, academic, and folk scholar.

Salutation Ceremony aimed at being thankful for benefits received and reciprocates venerable person both at the present and past teachers and give the advance Thai good socio cultural. The activities consist of Buddhist and Brahman-Hindu activities. Equipments concerned with Buddhist, Brahman-Hindu and Thai cultures. The order of activities shows threefold learning of morality, mentality and wisdom.

Importance Buddhist principles consist of general factor: three fold learning, four cultivations, the noble eightfold path; teacher’s virtue: four holy abiding, four principles of services seven qualities of a good friend and student’s

virtue; eight basic virtues; six directions quarters, four path of accomplishment, four efforts and four virtue conducive to growth.

Deep interviewing shows that The Teacher Salutation Ceremony aimed at being thankful and worship the merit of teachers. The procedures integrated of three fold learning, Buddhist and Brahman-Hindu ceremonies. The equipments consisted of Buddhist, Brahmin and Thai. The activities order shows the path of threefold Buddhist principles consisting of general principle, teacher and student virtues.